

VENDIM
Nr. 63, datë 23.10.2025

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Holta Zaçaj,	kryetare;
Marsida Xhaferllari,	anëtare;
Fiona Papajorgji,	anëtare;
Sonila Bejtja,	anëtare;
Sandër Beci,	anëtar;
Ilir Toska,	anëtar;
Genti Ibrahim,	anëtar ,
Marjana Semini,	anëtare,

me sekretare Anjeza Puka, në datën 23.10.2025, mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve çështjen nr. 2 (U) 2025 të Regjistrimit Themeltar, që u përket:

KËRKUES: Uljana Jeshili, Erind Jeshili, përfaqësuar nga avokate Arjola Sheri Abdyli, me prokurë.

SUBJEKTE TË INTERESUARA: Byroja Shqiptare e Sigurimit, përfaqësuar nga drejtoresha ekzekutive, Anila Hoxha.

Shoqëria e Sigurimeve “INSIG” sh.a., përfaqësuar nga drejtori i përgjithshëm, Kadri Morinaj.

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimit nr. 00-2024-2029 (280), datë 15.5.2024, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

Kthimi i çështjes për rigjykim në Gjykatën e Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 15, 42, 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; ligji nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatoren e çështjes Holta Zaçaj, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkuases Uljana Jeshili (*kërkuesja e parë*) dhe kërkuessit Erind Jeshili (*kërkuesi i dytë*), që kanë kërkuar pranimin e kërkesës, prapësimet me shkrim të subjektit të interesuar, Byrosë Shqiptare të Sigurimit (*BSHS*), që ka kërkuar rrëzimin e kërkesës, prapësimet me shkrim të subjektit të interesuar, Shoqërisë së Sigurimeve “INSIG” sh.a. (*shoqëria INSIG*), që ka kërkuar rrëzimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Rrethanat e çështjes

1. Kërkuessit janë trashëgimtarët ligjorë të të ndjerit E. J., përkatësisht bashkëshortja dhe djali i tij, i cili ka humbur jetën si pasojë e një aksidenti automobilistik, të ndodhur në datën 27.8.2008, në Tiranë.

2. Duke qenë se mjeti shkaktar i aksidentit nuk ka qenë i siguruar në asnjë nga shoqëritë e sigurimit që operojnë në treg, kërkuessja e parë, personalisht dhe si përfaqësuese e djalit të saj të mitur në atë kohë, kërkuessit të dytë, i është drejtuar BSHS-së, si subjekti i përcaktuar me ligj për përgjegjësinë ndaj të tretëve në rastet kur mjeti motorik shkaktar i aksidentit nuk është i siguruar. Në vijim, BSHS-ja ia ka deleguar kompetencat shoqërisë së sigurimit, e cila ka bërë

përlllogaritjen e vlerës së dëmit në shumën totale 9.680.782 lekë. Kjo shumë është tërhequr nga kërkesja e parë.

3. Më pas, në datën 20.6.2011, kërkesja e parë ka nënshkruar një deklaratë noteriale, me anë të së cilës ka deklaruar se është dakord me shumën e dëmshpërblimit dhe se nuk ka asnjë pretendim tjetër financiar ndaj shoqërisë së sigurimit lidhur me aksidentin e ndodhur.

4. Pas më shumë se dy vjetësh kërkesja e parë i është drejtuar gjykatës, duke kërkuar diferencën e dëmit real pasuror dhe jopasuror të pësuar për shkak të aksidentit, më palë të paditura shoqërinë INSIG dhe BSHS-në. Gjatë gjykimit në shkallë të parë është futur në gjykim në cilësinë e personit të tretë, ndërhyrës kryesor, edhe kërkesi i dytë. Në përfundim, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 10174, datë 23.10.2014, ka vendosur rrëzimin e kërkesëpadisë. Ajo gjykatë ka vlerësuar se fakti që kërkesja e parë ka pranuar si detyrim shumën 9.690.782 lekë nëpërmjet deklaratës noteriale, duke deklaruar se nuk ka asnjë pretendim tjetër financiar lidhur me ngjarjen, nënkupton se detyrimi i palës së paditur mbi çdo shumë tjetër tej asaj të pranuar si të tillë, është shuar, duke u njohur si detyrim i ri ai në shumën e pranuar dhe të ekzekutuar.

5. Për ankimin e kërkeses së parë, Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 2361, datë 24.11.2015, ka vendosur ndryshimin e vendimit të gjykatës së shkallës së parë dhe detyrimin e palës së paditur për t'u paguar kërkesve diferencën e dëmit të pësuar, në shumën 8.862.470 lekë. Sipas asaj gjykate, shuma e dhënë nga shoqëria e sigurimit përmban vetëm dëmin pasuror, ndërsa në bazë të vendimit unifikues nr. 12, datë 13.9.2007, të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë (*vendimi unifikues nr. 12/2007*), është zgjeruar përmbajtja e llogaritjes së dëmit për këto raste, duke përfshirë edhe dëmin jopasuror. Sipas gjykatës së apelit, pala e paditur i ka përqendruar pretendimet në ekzistencën e deklaratës noteriale, të cilën e ka cilësuar si joligjore. Pretendimi për parashkrimin e padisë, vijon ajo, me të drejtë nuk është marrë parasysh nga gjykata e shkallës së parë. Kundër atij vendimi kanë paraqitur rekurs shoqëria e sigurimit dhe BSHS-ja.

6. Në datën 15.5.2024, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka marrë në shqyrtim në dhomën e këshillimit rekursin e subjekteve të interesuara, shoqërisë së sigurimit dhe BSHS-së dhe me vendimin nr. 00-2024-2029 (280) ka vendosur prishjen e vendimit të gjykatës së apelit dhe lënien në fuqi të gjykatës së shkallës së parë.

7. Në datën 29.1.2025, kërkesit, nëpërmjet shërbimit postar, i janë drejtuar Gjykatës Kushtetuese (*Gjykata*), me ankim kushtetues individual, sipas objektit, i cili është regjistruar në datën 31.1.2025. Kolegji i Gjykatës, me vendimin e datës 4.4.2025, ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

8. **Kërkesit**, në mënyrë të përmbledhur, kanë parashtuar se u është cenuar e drejta për një proces të rregullt ligjor, e garantuar nga neni 42 i Kushtetutës, në aspektet e mëposhtme:

8.1 *E drejta e aksesit* e lidhur me *standardin e arsyetimit të vendimit gjyqësor*, pasi në pjesën arsyetuese të vendimit të Gjykatës së Lartë, e cila është vetëm dy faqe, nuk janë analizuar, arsyetuar dhe shtjelluar faktet dhe ligji ku është bazuar ajo gjykatë për marrjen e vendimit të saj. Në atë vendim nuk janë analizuar dhe interpretuar as pretendimet e palëve në dy shkallët më të ulëta të gjykimit. Vendimi i Gjykatës së Lartë, rrjedhimisht edhe ai i shkallës së parë, i cili është lënë në fuqi, janë në kundërshtim me përcaktimet e Kodit Civil (KC), pasi kërkesve u është shpërblyer vetëm dëmi pasuror i pësuar nga aksidenti, por nga gjykimi ka rezultuar se dëmi real i pësuar është më i madh se shuma e dhënë. Ato gjykata, edhe pse e kanë marrë në analizë vendimin unifikues nr. 12/2007, e kanë anashkaluar atë, me pretendimin se vetë kërkesja e parë, nëpërmjet deklaratës noteriale, ka deklaruar se nuk ka pasur asnjë pretendim tjetër. Ky interpretim është i pabazuar në ligj, pasi sipas nenit 610 të KC-së marrëveshja që paraprakisht përjashton/kufizon përgjegjësinë e personit që ka kryer dëm me faj është e

pavlefshme, për rrjedhojë ekzistenca e deklaratës noteriale nuk i heq kërkukses të drejtën për të pretenduar pasaktësinë e llogaritjes së dëmit. Ndërsa pretendimi se detyrimi është shuar për shkak të vullnetit të shprehur nga kërkuësja në deklaratën noteriale, nuk qëndron, pasi sipas KC-së, detyrimet lindin nga kontratat ose ligji. Edhe pretendimi i palës së paditur për parashkrimin e padisë nuk qëndron, pasi plotësohen kushtet e nenit 131/a të KC-së për ndërprerjen e afatit të parashkrimit të padisë, i cili, për më tepër, është tre vjet dhe jo dy vjet, siç pretendon pala tjetër, duke qenë se dëmi derivon nga një marrëdhënie jashtëkontraktore.

8.2 *E drejta për t'u dëgjuar*, pasi Gjykata e Lartë duhet ta kishte shqyrtuar çështjen në seancë me praninë e palëve, në mënyrë që të dëgjonte dhe parashtrimet e tyre e më pas të mbante një qëndrim përfundimtar.

8.3 *E drejta për t'u gjykuar nga një gjykatë e caktuar me ligj*, pasi Gjykata e Lartë, si gjykatë ligji, duhet ta kishte zgjidhur çështjen duke interpretuar ligjin, pa marrë në shqyrtim provat e paraqitura nga palët dhe pa mbajtur një qëndrim për to.

9. **Subjekti i interesuar, BSHS-ja**, në mënyrë të përmbledhur, ka prapësuar:

9.1 Në lidhje me *legjitimitin e kërkuësve*, në drejtim të kriterit të shterimit të mjeteve juridike, ata i janë drejtuar kësaj Gjykate me kërkesë për rivendosjen në vend të të drejtave të shkelura, megjithatë ata nuk kanë ushtruar të drejtën e kundërrekursit në Gjykatën e Lartë, në përputhje me nenin 472 të Kodit të Procedurës Civile (KPC). Për rrjedhojë, kërkuësit kanë legjitimitet pjesor për t'iu drejtuar Gjykatës.

9.2 Në lidhje me *themelin e çështjes*, kërkesa e kërkuësve është e pabazuar, pasi ata nuk kanë parashtruar argumente kushtetuese konkrete dhe të mjaftueshme që të mbështesin pretendimet e tyre.

9.3 Pretendimi për cenimin e së drejtës për t'u dëgjuar nuk qëndron. Sipas nenit 482/1 të KPC-së, shqyrtimi i çështjeve në Gjykatën e Lartë bëhet si rregull në dhomën e këshillimit mbi bazë të dokumenteve, përveç rasteve të përcaktuara në nenin 482/1 të atij kodi. Procesi në Gjykatën e Lartë është vënë në lëvizje nga palët e paditura në proces, duke u zhvilluar gjykim në dhomën e këshillimit mbi bazë të dokumenteve.

9.4 Edhe pretendimi për cenimin e *standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor* është i pabazuar, pasi ky pretendim nuk mund të mbështetet në numrin e faqeve të vendimit të Gjykatës së Lartë, por duhet të bazohet në argumente konkrete të pretenduara se mungojnë dhe se nuk janë arsyetuar nga ajo gjykatë. Pretendimet për mënyrën e trajtimit të dëmshpërblimit lidhen me çështjet e gjykimit në themel të çështjes dhe, si të tilla, nuk mund të pretendohen përpara kësaj Gjykate, për më tepër që kërkuësit nuk i kanë shteruar mjetet juridike efektive lidhur me to. Çështjet e interpretimit të ligjit janë zgjidhur tashmë nga Gjykata e Lartë. Gjithsesi, në rastin konkret, është kryer përlllogaritja e dëmit pasuror dhe jopasuror në përputhje me ligjin e kohës dhe dëmshpërblimi është shlyer tërësisht. Në këtë kuadër, vlen të theksohet se referimi të vendimi unifikues nr. 12/2007 ndodh në rastet kur ka boshllëqe në legjislacion, ndërsa në rastin konkret është i zbatueshëm udhëzimi metodik i trajtimit të dëmeve i Ministrisë së Financave nr. 24, datë 15.11.2007, mbi bazën e të cilit është bërë përlllogaritja.

10. **Subjekti i interesuar, shoqëria INSIG**, në mënyrë të përmbledhur, ka prapësuar:

10.1 Në lidhje me *legjitimitin e kërkuësve*, në drejtim të kriterit të shterimit të mjeteve juridike, ata i janë drejtuar kësaj Gjykate me kërkesë për rivendosjen në vend të të drejtave të shkelura, megjithatë ata nuk kanë ushtruar të drejtën e kundërrekursit në Gjykatën e Lartë, në përputhje me nenin 472 të KPC-së. Për rrjedhojë, kërkuësit kanë legjitimitet pjesor për t'iu drejtuar kësaj Gjykate.

10.2 Në lidhje me *thirrjen e saj si subjekt i interesuar*, shoqëria INSIG prapëson se, siç ka rezultuar edhe gjatë gjykimit, shkaktari i aksidentit nuk ka qenë i siguruar me policë sigurimi për përgjegjësinë e palëve të treta dhe se institucioni përgjegjës për administrimin e fondit të kompensimit dhe dëmshpërblimit për raste, si rasti konkret, është BSHS-ja, e cila ka personalitetin e saj juridik. Ndërsa shoqëria INSIG është autorizuar nga BSHS-ja për kryerjen e pagesës së dëmit në fjalë dhe nuk ka pasur legjitimitet pasiv për të marrë pjesë në gjykim dhe,

rrjedhimisht, nuk mund të jetë subjekt i interesuar në këtë gjykim kushtetues, si dhe as të ngarkohet nga gjykata me detyrime për pagime dëmi të mëtejshme.

10.3 Pretendimet e kërkuësve lidhen me interpretimin e ligjit që janë në juridiksionin e gjykatave të zakonshme. Për këto pretendime ata nuk kanë paraqitur argumente kushtetuese.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkuësve

11. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71, të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë edhe kriteret kumulative të nenit 71/a, të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësura në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale dhe mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur.

12. Në lidhje me legjitimitimin *ratione personae*, Gjykata vëren se kërkuësit, në cilësinë e familjarëve të afërt të viktimës (bashkëshortja dhe i biri), kanë ngritur padi në gjykatat e zakonshme për të kërkuar diferencën e shpërblimit të dëmit nga humbja e jetës së tij, proces i cili ka përfunduar me vendimin e Gjykatës së Lartë, objekt i ankimit kushtetues individual. Për rrjedhojë, ata justifikojnë interesin në çështjen kushtetuese të parashtruar, në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës.

13. Për sa i takon kriterit të *shterimit të mjeteve juridike efektive*, bazuar në nenin 131, pika 1, shkronja “f”, të Kushtetutës, Gjykata vëren se kërkuësit i janë drejtuar asaj me ankim kushtetues individual pas përfundimit të procesit gjyqësor në gjykatat e juridiksionit të zakonshëm dhe pasi kanë shteruar në formë e substancë mjetet e zakonshme të ankimit. Për rrjedhojë, ata nuk kanë mjet tjetër juridik në dispozicion për mbrojtjen e të drejtave të tyre kushtetuese, përveç paraqitjes së ankimit kushtetues individual.

14. Kërkuësit legjitimohen edhe *ratione temporis*, në kuptim të nenit 71/a, pika 1, shkronja “b”, të ligjit nr. 8577/2000, pasi vendimi i Gjykatës së Lartë mban datën 15.5.2024 dhe sipas shkresës nr. 835/1 prot., datë 21.2.2025, lënda “Kthim përgjigjeje” të asaj gjykate, rezulton se ai është bërë i disponueshëm për palët në datën 26.12.2024, kur është publikuar në faqen zyrtare të saj, ndërsa ankimi kushtetues individual është paraqitur në Gjykatë në datën 29.1.2025, pra brenda afatit ligjor 4-mujor.

15. Në drejtim të legjitimitimit *ratione materiae*, në ankimin kushtetues individual kërkuësit kanë pretenduar cenimin e së drejtës për proces të rregullt në disa aspekte të saj.

16. Kërkuësit kanë pretenduar se Gjykata e Lartë u ka cenuar të drejtën për t’u dëgjuar duke e lidhur atë me formën e gjyimit në dhomën e këshillimit, pasi, sipas tyre, ajo gjykatë duhet ta kishte shqyrtuar çështjen në seancë gjyqësore me praninë e palëve, në mënyrë që të dëgjonte dhe parashtrimet e tyre e më pas të mbante një qëndrim përfundimtar për çështjen. Për pasojë, sipas tyre, ajo gjykatë ka keqinterpretuar ligjin material civil për sa i përket shpërblimit të dëmit jashtëkontraktor për shkak të vdekjes në aksident.

17. Subjekti i interesuar, BSHS-ja, ka prapësuar se ky pretendim nuk qëndron, pasi sipas nenit 482, pika 1, të KPC-së, shqyrtimi i çështjeve në Gjykatën e Lartë bëhet si rregull në dhomën e këshillimit mbi bazë të dokumenteve, përveç rasteve të përcaktuara po në atë kod. Procesi në Gjykatën e Lartë, sipas këtij subjekti të interesuar, është vënë në lëvizje nga palët e paditura në proces, duke u zhvilluar gjykim në dhomën e këshillimit mbi bazë të dokumenteve.

18. Gjykata konstaton se, bazuar në nenin 482, pika 1, të KPC-së, shqyrtimi i çështjes në Gjykatën e Lartë, si rregull, bëhet mbi bazë të dokumenteve në dhomën e këshillimit. Ndërsa në dhomën e këshillimit ajo gjykatë mund të vendosë shqyrtimin e çështjes në seancë gjyqësore

me praninë e palëve vetëm kur Kolegji Civil vlerëson se çështja paraqet rëndësi nga pikëpamja e së drejtës për njësimin ose zhvillimin e praktikës gjyqësore, ose nëse e vlerëson si të nevojshme thirrjen dhe dëgjimin e palëve për shkak të problematikës ose kompleksitetit të çështjes, sipas përcaktimit të nenit 482/a, pika 1, të po atij kodi. Nisur nga përmbajtja e këtyre dispozitave, Gjykata vëren se, për sa i takon mënyrës së zhvillimit të seancës gjyqësore, Gjykata e Lartë ka dy mundësi: si rregull, shqyrtimin mbi bazë të dokumenteve në dhomën e këshillimit dhe, përjashtimisht, me praninë e palëve, vetëm për shkak të problematikës ose kompleksitetit të çështjes (*shih vendimin nr. 9, datë 27.2.2024, të Gjykatës Kushtetuese*).

19. Nisur nga sa më lart, Gjykata çmon se shqyrtimi i rekursit nga Gjykata e Lartë në dhomën e këshillimit mbi bazë të dokumenteve nuk rezulton të jetë në shkelje të dispozitave procedurale civile, pasi një formë e tillë gjykimi është lejuar nga ligji. Po kështu, Gjykata vlerëson se nuk rezulton që Gjykata e Lartë të ketë vënë në diskutim çështje të ligjit, për të cilat palët nuk kanë qenë në dijeni ose nuk kanë pasur mundësinë të debatonin ose të jepnin mendimin e tyre më parë. Pavarësisht formës së shqyrtimit të rekursit në seancë gjyqësore në dhomën e këshillimit, Gjykata vlerëson se kjo mënyrë e zhvillimit të seancës gjyqësore mbi bazë të dokumenteve dhe pa praninë fizike të palëve, nuk do të thotë se ato nuk janë dëgjuar. Përkundrazi, në këto raste debati i palëve realizohet njësoj, pavarësisht formës së paraqitjes së argumenteve me shkrim, pra përmes shkëmbimit respektiv dhe në kohën e duhur të parashtrimeve, prapësimeve dhe provave dokumentare të paraqitura, të cilave Gjykata e Lartë u ka dhënë përgjigje, duke vlerësuar shkaqet dhe bazueshmërinë e tyre në themel (*shih vendimin nr. 41, datë 22.12.2022, të Gjykatës Kushtetuese*). Për më tepër, Gjykata konstaton se gjykimi në gjykatat e faktit (në gjykatën e shkallës së parë dhe në gjykatën e apelit) është zhvilluar në seancë gjyqësore me praninë e palëve, gjatë të cilave kërkuesve u është krijuar mundësia të marrin pjesë dhe të japin vlerësimin e tyre për çështjet e ligjit. Në këto rrethana, Gjykata vlerëson se nuk qëndrojnë pretendimet e kërkuesve në lidhje me procesin e rregullt ligjor në drejtim të së drejtës për t'u dëgjuar për shkak të formës së shqyrtimit të rekursit në Gjykatën e Lartë.

20. Po në drejtim të legjitimitetit *ratione materiae*, Gjykata vëren se kërkuesit në ankimin kushtetues individual kanë ngritur pretendime për cenimin e së drejtës e aksesit, standardit të arsytimit të vendimit dhe së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e caktuar me ligj, duke i lidhur ato me arsyetimin e Gjykatës së Lartë, e cila, sipas tyre, ka interpretuar në mënyrë të gabuar kuadrin ligjor të zbatueshëm për shpërblimin e dëmeve për shkak të humbjes së jetës nga aksidentet, për rrjedhojë ka arritur në konkluzionin e gabuar se detyrimi për t'u paguar kërkuesve shpërblimin e dëmit jashtëkontraktor të shkaktuar nga vdekja e familjarit të tyre është shuar me falje përmes deklaratës noteriale të kërkueses së parë, por duke referuar për këtë në dispozita të KC-së që rregullojnë detyrimet kontraktore dhe, për këtë shkak, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së shkallës së parë, e cila ka rrëzuar padinë e tyre.

21. Gjykata evidenton se për të drejtën e jetës, e cila ka qenë objekti i gjykimit në gjykatat e zakonshme, neni 21 i Kushtetutës dhe neni 2 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ) parashikojnë se jeta e personit mbrohet me ligj. Ndërsa Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut ka pohuar se në rast vdekjeje ose dëmtimi fizik të rrezikshëm për jetën, detyrimi pozitiv i shtetit, sipas nenit 2 të KEDNJ-së, duhet të konsiderohet se përfshin edhe krijimin e një sistemi gjyqësor efektiv dhe të pavarur, të aftë për t'i ofruar viktimës dëmshpërblim të përshtatshëm. Në rastet që kanë të bëjnë me shkaktimin e vdekjes nga pakujdesia, kjo kërkesë do të konsiderohet e përmbushur nëse sistemi ligjor u ofron viktimave ose të afërmeve të tyre një mjet juridik në gjykimin civil, qoftë veçmas ose edhe në lidhje me një mjet juridik në gjykimin penal, duke mundësuar përcaktimin e çdo përgjegjësie dhe marrjen e çdo mjeti juridik civil të përshtatshëm (*shih Stanevi k. Bullgarisë, nr. 56352/14, § 51, datë 30.5.2023; Nicolae Virgiliu Tănase k. Rumanisë, nr. 41720/13, datë 25.6.2019, §§ 135, 157–59*).

22. Për sa më sipër, Gjykata, nisur nga thelbi dhe përmbajtja e pretendimeve të kërkuësve, si dhe në konsideratë të faktit se neni 42 i Kushtetutës parashikon se të drejtat e njohura me Kushtetutë (ku përfshihet edhe e drejta e jetës), nuk mund të cenohen pa një proces të rregullt ligjor dhe se kushdo, për mbrojtjen e të drejtave kushtetuese, ka të drejtën e një gjykimi të drejtë, çmon që, në rastin konkret, këto pretendime të kërkuësve t'i analizojë në themel në drejtim të së drejtës për gjykim të drejtë, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës.

B. Për themelin e pretendimeve

B.1 Për cenimin e së drejtës për gjykim të drejtë

23. Kërkuësit kanë pretenduar se argumenti se detyrimi është shuar për shkak të vullnetit të shprehur nga kërkuësja në deklaratën noteriale, nuk qëndron, pasi, sipas KC-së, detyrimet lindin nga kontratat ose ligji. Sipas kërkuësve, Gjykata e Lartë ka arsyetuar se detyrimi për t'u paguar atyre shpërblimin e dëmit jashtëkontraktor për shkak të vdekjes së familjarit të tyre, është shuar me falje përmes deklaratës noteriale të kërkuëses së parë, duke referuar në dispozita që rregullojnë detyrimet kontraktore dhe, për këtë shkak, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së shkallës së parë, e cila ka rrëzuar padinë e tyre. Ai vendim, sipas tyre, përmban analizë të gabuar dhe është në kundërshtim me nenin 610 të KC-së, i cili përcakton se është e pavlefshme marrëveshja që paraprakisht përjashton/kufizon përgjegjësinë e personit që ka kryer dëm me faj. Për rrjedhojë, ekzistenca e deklaratës noteriale nuk i heq kërkuësës të drejtën për të pretenduar pasaktësinë e llogaritjes së dëmit. Mbi këtë argument, sipas kërkuësve, është anashkaluar edhe zbatimi i vendimit unifikues nr. 12/2007, edhe pse formalisht ai është analizuar.

24. Subjekti i interesuar, BSHS-ja, ka prapësuar se pretendimet për mënyrën e trajtimit të dëmshpërblimit, sipas saj, lidhen me çështjet e gjykimit në themel të çështjes dhe, si të tilla, nuk janë lëndë për këtë Gjykatë, për më tepër që kërkuësit nuk i kanë shteruar mjetet juridike efektive për këto pretendime. Ndërsa çështjet e interpretimit të ligjit janë zgjidhur tashmë nga Gjykata e Lartë. Sipas këtij subjekti të interesuar, në rastin konkret është kryer përlllogaritja e dëmit pasuror dhe jopasuror në përputhje me udhëzimin metodik për trajtimin e dëmeve të Ministrisë së Financave, nr. 24, datë 15.11.2007, ndërsa referimi të vendimi unifikues nr. 12/2007 ndodh në rastet kur ka boshllëqe në legjislacion.

25. Neni 42, pika 2, i Kushtetutës, ndër të tjera, parashikon se kushdo, për mbrojtjen e të drejtave, të lirive dhe të interesave të tij kushtetues dhe ligjorë, ka të drejtën e një gjykimi të drejtë. Gjykata në jurisprudencën e saj ka pohuar se detyra e saj është të vlerësojë nëse gjatë procesit gjyqësor ka pasur shkelje të të drejtave kushtetuese, si dhe nëse zbatimi i ligjit ka qenë eventualisht arbitrar, në kuptimin që të bjerë ndesh haptazi me konceptin e gjykimit të drejtë të përcaktuar në nenin 42 të Kushtetutës. Ajo nuk vepron si gjykatë e shkallës së katërt dhe për këtë arsye vendimet e gjykatave të juridiksionit të zakonshëm nuk vihen në dyshim, përveç rasteve kur gjetjet e tyre mund të konsiderohen si arbitrar ose haptazi të paarsyeshme. E thënë ndryshe, Gjykata vepron në rastin kur gabimi ligjor ose faktik nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm është aq i dukshëm, sa një gjykatë e arsyeshme nuk mund ta kishte bërë ndonjëherë ose i tillë që gjykimin e bën të padrejtë (*shih vendimet nr. 25, datë 23.4.2025; nr. 67, datë 6.12.2023; nr. 59, datë 14.11.2023, të Gjykatës Kushtetuese*). Në jurisprudencën kushtetuese është theksuar se e drejta për proces të rregullt ligjor përfshin edhe të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar, i cili, në çdo rast, duhet të jetë logjik dhe në tërësinë e tij duhet konsideruar si një unitet, ku pjesët përbërëse janë të lidhura ngushtësisht mes tyre. Zbatimi i këtij standardi është vlerësuar nga Gjykata rast pas rasti, në varësi të rrethanave konkrete të çështjes, duke analizuar nëse vendimet gjyqësore të kundërshtuara e kanë përmbushur në mënyrë të mjaftueshme detyrimin për arsyetimin e vendimeve të tyre (*shih vendimet nr. 9, datë 27.2.2024; nr. 13, datë 21.3.2023; nr. 29, datë 1.11.2022, të Gjykatës Kushtetuese*).

26. Duke iu rikthyer çështjes në shqyrtim, Gjykata evidenton se në aksidentin e datës 27.8.2008, në të cilin ka humbur jetën trashëgimlënësi E. J. i kërkuësve, shoqëria INSIG e ka njohur si ngjarje sigurimi dhe ka filluar procedurat e verifikimit dhe të përlllogaritjes së shumës së sigurimit. Pas përfundimit të këtyre procedurave ajo i ka ofruar kërkuësës së parë shumën

9.690.782 lekë si shpërblim për dëmin e pësuar nga vdekja në aksidentin automobilistik të bashkëshortit të saj, të cilën ajo rezulton që e ka tërhequr. Pas kësaj, në datën 20.6.2011, kërkuesja e parë ka nënshkruar një deklaratë noteriale, me të cilën ka pranuar se është dakord me shumën e marrë dhe se nuk ka pretendime financiare të tjera ndaj shoqërisë INSIG për ngjarjen e sigurimit. Pas më shumë se dy vjetësh nga nënshkrimi i deklaratës noteriale, kërkuesja e parë, edhe në cilësinë e përfaqësueses së kërkuesit të dytë, të mitur, i është drejtuar gjykatës me padi, duke kërkuar diferencën e dëmit real pasuror dhe jopasuror të pësuar për shkak të vdekjes së familjarit të tyre. Kjo padi është rrëzuar nga gjykata e shkallës së parë, e cila ka vlerësuar se detyrimi është shuar, pasi kërkuesja e parë, me deklaratën noteriale të datës 20.6.2011, ka pranuar si detyrim shumën e ekzekutuar tashmë, duke mos pasur asnjë pretendim tjetër financiar për ngjarjen, duke nënkuptuar se çdo detyrim tej shumës së pranuar si të tillë është shuar, ndaj nuk mund të kërkohej gjyqësisht. Në arritjen e këtij përfundimi, ajo gjykatë është bazuar në përmbajtjen e nenit 511 të KC-së, sipas të cilit *“deklarata me shkrim e kreditorit për faljen e detyrimit, e shuan atë kur i njoftohet debitorit...”*, si dhe të nenit 512 të po atij kodi, i cili përcakton se *“kur debitori ka në dorë dokumentin privat që provon detyrimin, prezumon se ky është shuar me falje”* (shih faqet 5 dhe 6, të vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë).

27. Në të kundërt me vlerësimin e gjykatës së shkallës së parë, gjykata e apelit, e vënë në lëvizje me ankimin e kërkueses së parë, ka konkluduar se vendimi i ankimuar është i gabuar, duke arsyetuar se marrëveshja që paraprakisht përjashton ose kufizon përgjegjësinë e personit që ka kryer dëm me faj është e pavlefshme, referuar përmbajtjes së nenit 610 të KC-së. Për rrjedhojë, ajo gjykatë ka çmuar se lëshimi i deklaratës noteriale të datës 20.6.2011, nga kërkuesja e parë, me anë të së cilës ajo pranon shumën e akorduar nga shoqëria INSIG, duke deklaruar se nuk ka pretendime të mëtejshme, nuk i heq asaj të drejtën që, në rast se konstaton se vlerësimi i dëmit që ka pësuar nuk është i saktë, ta kërkojë atë. Lidhur me masën e dëmshpërblimit, gjykata e apelit ka konstatuar se shuma e dhënë nga shoqëria INSIG përmban vetëm dëmin pasuror, ndërsa ka evidentuar se në bazë të vendimit unifikues nr. 12/2007, për këto raste përfshihet edhe dëmi jopasuror në përlllogaritjen e dëmit.

28. Gjykata e Lartë, e vënë në lëvizje me rekursin e subjekteve të interesuara, shoqërisë INSIG dhe BSHS-së, pasi ka evidentuar se gjykatat e shkallëve më të ulëta kanë mbajtur qëndrime të ndryshme për ligjin e zbatueshëm, gjë që ka kushtëzuar edhe disponimin e tyre për zgjidhjen në themel të mosmarrëveshjes, ka çmuar ta zgjidhë vetë mosmarrëveshjen, duke konsideruar se çështja ka lidhje me efektet juridike që krijon deklarata noteriale e datës 20.6.2011, në raport me të drejtat dhe detyrimet e palëve në çështjen konkrete. Sipas asaj gjykate, kjo deklaratë është nënshkruar me vullnetin e lirë dhe të pavesuar të kërkueses së parë dhe, si e tillë, nuk mund të evidentohet ndonjë shkak pavlefshmërie, qoftë në drejtim të formës së kryerjes së veprimit juridik, ose të metave të vullnetit të shfaqur nga ajo palë. Në kushtet e vlefshmërisë së një deklarate të tillë, Gjykata e Lartë e ka vijuar analizën e saj në drejtim të përmbajtjes së asaj deklarate, për të përcaktuar nëse duhet të vlerësohet si një mënyrë e shuarjes së detyrimit, sipas neneve 511 dhe 512 të KC-së, ose si një marrëveshje paraprake që kufizon përgjegjësinë e palës debitore, sipas nenit 610 të KC-së. Në këtë drejtim, ajo gjykatë e ka çmuar të drejtë qëndrimin e gjykatës së shkallës së parë se në rastin konkret plotësohen kushtet e shuarjes së detyrimit nëpërmjet faljes si një mënyrë e parashikuar nga neni 511 i KC-së, i cili parashikon se deklarata me shkrim e kreditorit për faljen e detyrimit e shuan atë kur i njoftohet debitorit, përveçse kur ky i fundit nuk dëshiron të përfitojë nga falja. Ndërsa referimin e gjykatës së apelit tek neni 610 i KC-së për të argumentuar pavlefshmërinë e deklaratës noteriale, Gjykata e Lartë e ka vlerësuar të gabuar, duke vlerësuar se kjo dispozitë (neni 610) gjen zbatim në rastin e marrëveshjeve paraprake për të përcaktuar masën e dëmshpërblimit ndërmjet kreditorit dhe debitorit përpara momentit të ndodhjes së faktit të paligjshëm si burim i lindjes së këtij detyrimi (shih faqet 10 dhe 11, të vendimit të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë). Për rrjedhojë, Gjykata e Lartë, e cila ka lënë në fuqi vendimin e gjykatës së shkallës së parë, pasi ka konstatuar se çështja objekt gjykimi bazohet në dëmin jashtëkontraktor që rrjedh

nga sigurimi i detyrueshëm i mjeteve motorike dhe se nuk ka të bëjë me një kërkim për shpërblim dëmi që rrjedh nga marrëdhëniet kontraktore, ka vlerësuar se detyrimi është shuar për shkak të faljes, sipas përcaktimeve të nenit 511 të KC-së “Falja e detyrimit”.

29. Gjykata rithekson se të drejtat individuale, qoftë edhe të natyrës procedurale (këto të fundit të konceptuara në funksion dhe të garancive të të drejtave materiale), duhet të interpretohen gjithmonë në atë mënyrë që të jenë efektive (*shih vendimet nr. 56, datë 9.11.2023; nr. 6 datë 22.2.2022; nr. 5, datë 2.3.2011, të Gjykatës Kushtetuese*). Në këtë këndvështrim, Gjykata çmon se në rastin konkret Gjykata e Lartë ka gabuar në përcaktimin e fakteve për deklaratën noteriale të nënshkruar nga kërkuesja e parë më 20.6.2011, për shkak se e ka vlerësuar përmbajtjen e saj si një mënyrë të shuarjes së detyrimit që rrjedh nga marrëdhëniet kontraktore, me bazë ligjore në mbështetje të arsyetimit të saj, nenin 511 të KC-së “Falja e detyrimit”, në pjesën IV të atij kodi “Detyrimet”, e cila përmban dispozitat që rregullojnë marrëdhëniet kontraktore dhe detyrimeve që burojnë prej tyre.

30. Në këtë kuptim, Gjykata e Lartë nuk e ka interpretuar ligjin e zbatueshëm në koherencë me rrethanat e çështjes, pasi, megjithëse ka parashtruar se çështja objekt gjykimi lidhet me kërkimin e dëmit jashtëkontraktor që, si i tillë, nuk ka të bëjë me shpërblimin e dëmit që rrjedh nga marrëdhëniet kontraktore (*shih paragrafin 22, të vendimit të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë*), me qëllim arritjen e përfundimit të saj në çështjen konkrete, ka referuar dhe analizuar parashikimet ligjore, të cilat rregullojnë detyrimet që burojnë nga marrëdhëniet kontraktore, konkretisht në nenet 511 dhe 512 të KC-së, që i përkasin pjesës IV të atij kodi të titulluar “Detyrimet”, duke arritur në përfundimin se detyrimi për shpërblimin e dëmit jashtëkontraktor është shuar nëpërmjet faljes. Për më tepër, Gjykata e Lartë, duke analizuar vlerësimin e gjykatës së apelit lidhur me nenin 610 të KC-së, sipas të cilit “*është e pavlefshme marrëveshja që paraprakisht përjashton ose kufizon përgjegjësinë e personit që ka kryer dëm me faj*”, dispozitë kjo që bën pjesë në titullin IV të atij kodi “Detyrimet që rrjedhin nga shkaktimi i dëmit”, ka arsyetuar se ai gjen zbatim në rastin e marrëveshjeve paraprake për përcaktimin e masës së dëmshpërblimit ndërmjet “kreditorit” dhe “debitorit”, që janë palë në marrëdhënie detyrimi. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se kjo mënyrë arsyetimi e Gjykatës së Lartë, e cila, nga njëra anë, ka pranuar se ndodhemi përpara shpërblimit të dëmit në një marrëdhënie jashtëkontraktore dhe, nga ana tjetër, u është referuar për zgjidhjen e çështjes dispozitave që rregullojnë marrëdhënie me natyrë të ndryshme, ato kontraktore, e bën kontradiktor vendimin e saj. “Falja”, e parashikuar nga neni 511 i KC-së, si një nga mënyrat e shuarjes së detyrimeve, gjen zbatim kur kreditori i detyrimit heq dorë nga përfitimi i një detyrimi konkret dhe i përcaktuar, gjë që nuk ka ndodhur në rastin e kërkueses, sepse deklarata noteriale nuk ka të evidentuar se cili ka qenë detyrimi i subjektit të interesuar si debitor dhe në cilën shifër ose masë ky detyrim është shuar me falje nga kreditori (kërkuesja). Në këtë drejtim, Gjykata vlerëson se në rast kundërshtimi të vlerës së dëmshpërblimit në këto raste, duhet të jetë gjykata ajo që vendos përfundimisht për vlerën e detyrimit dhe se vetëm përmbushja e tij mund të jetë e aftë të pasjellë shuarjen e detyrimit.

31. Në këtë pikë, Gjykata rithekson se raporti ndërmjet juridiksionit kushtetues dhe juridiksionit të gjykatave të zakonshme udhëhiqet nga parimi i *subsidiaritetit*. Respektimi i të drejtave kushtetuese është funksion edhe i gjykatave të zakonshme, për më tepër i Gjykatës së Lartë. Roli i kësaj gjykate, si gjykatë e ligjit, është i një natyre të pazëvendësueshme. Ajo i ka të gjitha mjetet dhe kompetencat për ta bërë vetë këtë rol aktiv, i cili shkon përtej ligjit dhe synon të drejtën, duke ndikuar efektivisht edhe në vendimmarrjen e gjykatave të shkallëve më të ulëta (*shih vendimet nr. 10, datë 4.3.2021; nr. 3, datë 23.2.2016, të Gjykatës Kushtetuese*). Nga ana tjetër, Gjykata ka pohuar se një interpretim i ligjit i palidhur me faktet konkrete ose abstrakt dhe i larguar prej rrethanave të çështjes objekt shqyrtimi nuk pajtohet me gjykimin konkret, pasi, në thelb, nuk i shërben zgjidhjes së mosmarrëveshjes në fjalë. Kjo sjell, si pasojë, që pjesa arsyetuese e vendimmarrjes së Gjykatës së Lartë të jetë formaliste dhe jokoherente në raport me rrethanat dhe faktet e çështjes, duke e larguar qëllimin e procesit nga vetë thelbi i së drejtës kushtetuese të individit (*shih vendimin nr. 66, datë 3.10.2024, të Gjykatës Kushtetuese*).

32. Nën dritën e sa më sipër, Gjykata vë në dukje se për shkak të përcaktimit të gabuar të fakteve për deklaratën noteriale në çështjen e kërkuësve, Gjykata e Lartë, duke mbështetur arsyetimin e gjykatës së shkallës së parë, ka bërë një interpretim abstrakt të ligjit, i cili nuk pajtohet me gjykimin konkret, duke prodhuar një vendim kontradiktor që nuk e zgjidh mosmarrëveshjen në fjalë. Ky arsyetim i Gjykatës së Lartë në drejtim të pasojave që ka sjellë deklarata në shuarjen e detyrimit për shkak të faljes së tij, ka cenuar edhe të *drejtën e aksesit* në gjykim të kërkuësve, për shkak se ata nuk kanë mundur të realizojnë të drejtën e tyre për të kërkuar dhe kundërshtuar masën e dëmshpërblimit për shkak të humbjes së jetës së familjarit të tyre. Nën këtë optikë, pjesa arsyetuese e vendimmarrjes së Gjykatës së Lartë rezulton të jetë formaliste, duke e larguar qëllimin e procesit nga vetë thelbi i së *drejtës për jetën*, të parashikuar nga neni 21 i Kushtetutës dhe neni 2 i KEDNJ-së, në kuptim të garantimit të së drejtës për dëmshpërblim të përshtatshëm për familjaret e viktimës. Për rrjedhojë, interpretimit të ligjit nga Gjykata e Lartë, në rastin në fjalë, i mungon analiza nga pikëpamja e faktit dhe e së drejtës, duke e bërë atë haptazi të paarsyeshëm ose arbitrar.

33. Në përfundim, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuësit për cenimin e së drejtës për gjykim të drejtë është i bazuar, sipas arsyetimit të mësipërm të këtij vendimi, ndaj kërkesa pranohet.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës, si dhe neneve 71/a dhe 72, të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, njëzëri,

VENDOSI:

1. Pranimin e kërkesës.
 2. Shfuqizimin e vendimit nr. 00-2024-2029 (280), datë 15.5.2024, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.
 3. Dërgimin e çështjes për shqyrtim në Gjykatën e Lartë.
- Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë më 23.10.2025.

Shpallur më 12.12.2025.

Kryetare: Holta Zaçaj

Anëtarë: Fiona Papajorgji, Marsida Xhaferllari, Ilir Toska, Sandër Beci, Sonila Bejtja, Marjana Semini, Genti Ibrahim